

Halden tingrett - THALD-2015-67440

Instans	Halden tingrett - Dom
Dato	2015-09-11
Publisert	THALD-2015-67440
Stikkord	Strafferett. Plan- og bygningsloven § 32-9. Sprenging. Riving. Byggearbeid.
Sammendrag	Saken gjaldt en man som var tiltalt for å ha sprengt/fjernet fjell/jordmasse i 100-metersbeltet lang sjøen, i tillegg til å ha revet et verneverdig bryggerhus fra slutten av 1800-tallet, samt at han skal ha gjort byggearbeider til garasje/anneks, uten å ha søkt kommunen om tillatelse. Tingretten kom til at alle tiltakene innebar vesentlig overtredelse av plan og bygningsloven. Overtredelsene var samlet sett grove, blant annet fordi de var forsetteilge og hadde et betydelig omfang. Straffen ble satt til 60 dagers fengsel, hvorav 30 dager ble gjort betinget. (Sammendrag ved Lovdata.)
Saksgang	Halden tingrett THALD-2015-67440 (15-067440MED-HALD).
Parter	Den offentlige påtalemyndighet (politiadvokat Elisabeth Rastad) mot A.
Forfatter	Rettsens leder: Bjørn Runar Haaland. Meddommere: Roger Bjerkeli og Martin Glomsrød.

Innholdsfortegnelse

Halden tingrett - THALD-2015-67440.....	1
Innholdsfortegnelse	2
Rettens vurdering av sakens faktum:	4
Tiltalte har forklart:	5
Rettens subsumering av de gjennomførte tiltak:	5
Retten bemerker til straffutmålingen:	8

A er født 0.0.1971 og bor i [Adresse] HØVIK.

Ved tiltalebeslutning utferdiget den 20. april 2015 av Statsadvokatene i Oslo er han satt under tiltale ved Halden tingrett for overtredelse av

Plan- og bygningslovens §32-9 første jf. tredje ledd, jf § 32-8 bokstav b) jf pbl.§ 20-1 bokstav a), e) og k) jf. § 1-8

Overtredelser av § 32-8 første ledd som er vesentlige og forsettlig eller grovt uaktsomme, straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år.

Ved grove overtredelser kan fengsel inntil 2 år anvendes. Ved vurderingen av om overtredelsen er grov, skal det særlig legges vekt på overtredelsens omfang og virkninger, og graden av utvist skyld.

Med mindre annet fremgår av § 20-3 og § 20-4, må følgende tiltak, på eller i grunnen, ikke utføres uten at søknad, og eventuelt søknad om dispensasjon, på forhånd er sendt kommunen, og den deretter har gitt tillatelse:

- a) oppføring, tilbygging, påbygging, eller plassering av bygning
- e) riving av tiltak som nevnt i bokstav a
- k) vesentlig terrenginngrep

I 100-meters beltet langs sjøen skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser. Andre tiltak etter § 1-6 første ledd enn fasadeendringer kan ikke settes i verk nærmere sjøen enn 100 meter fra strandlinjen målt i horisontalplanet ved alminnelig høyvann.

Grunnlag:

I tidsrommet desember 2013 til 6. februar 2014 på gnr. [Nummer], bnr. [Nummer] i [Adresse] i Halden lot tiltakshaver A utføre følgende tiltak uten at det var søkt om disse:

a)

Sprengning/fjerning av ca 240 m³ fjell/jordmasse fra tomten som ligger i 100-meters beltet langs sjøen. Eiendommen ligger i et område som er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanens arealdel (KPL 2011 - 2023).

b)

Riving av et SEFRAK-registrert bryggerhus/uthus fra slutten av 1800-tallet i 100-meters beltet langs sjøen uten at tiltaket var godkjent av Halden kommune. Eiendommen [Adresse] ble SEFRAK-registrert i 1988. Både hovedhuset og bryggerhuset/uthuset ble da vurdert å ha høy/middels verneverdi som enkeltobjekt og høy verneverdi som del av miljø. Bygningene skal ha fungert som tollstasjon.

c)

Byggearbeid til en garasje/anneks på 117 kvm BYA.

Saken innkom tingretten 24.04.2015.

Hovedforhandling ble holdt 08.09. og 09.09.2015. Tiltalte møtte og erkjente seg skyldig etter tiltalebeslutningens post c) Han erkjente ikke straffeskyld for postene a) og b), men erkjente de faktiske forhold.

Retten mottok forklaring fra 7 vitner, og det ble foretatt slik dokumentasjon som framgår av rettsboken.

Aktor la ned påstand om at tiltalte dømmes i samsvar med tiltalebeslutningen til fengsel i 60 dager hvorav 30 dager gjøres betinget med en prøvetid på 2 år. Videre la aktor ned påstand om at tiltalte idømmes sakskostnader etter rettens skjønn.

Forsvarer la ned påstand om at tiltalte frifinnes etter tiltalepostene a) og b), subsidiært at han anses på mildeste måte for disse poster. For øvrig la forsvarer ned påstand om at tiltalte anses på mildeste måte.

Retten vurdering av sakens faktum:

Eiendommen gnr. [Nummer] bnr. [Nummer], [Adresse] i Halden ligger ved strandkanten langs Iddefjorden. Eiendommen ligger i sin helhet innenfor 100- metersbeltet, og ligger også i et LNF-område. (landbruk- natur og friluftsområde.)

Fra gammelt av har eiendommen vært tollbolig. I tillegg til hovedhuset, befant det seg på eiendommen et anneks fra ca. år 1890. Annekset har vært benevnt bryggerhus, og har også i en periode fungert som butikk.

Annekset ble i 1988 oppført i SEFRAK-registeret. (Sekretariatet for registrering av faste kulturminne i Noreg). Dette registeret har ingen spesiell juridisk betydning, men er et hjelpemiddel for det offentlige ved behandling av bygningssaker. Alle bygninger oppført før år 1900 skal registreres, uten at dette i første omgang er mer enn et hjelpemiddel - betegnet som et Obs-varsel primært til kommunene om at spørsmål om eventuell verneverdighet må vurderes i forhold til bygge- og dispensasjonssøknader. En Sefrak-registrering innebærer ikke i seg selv at det er tatt standpunkt til grad av eventuell verneverdighet.

Ved Sefrak-registreringen ble bryggerhuset gitt en verneverdi på middels til høy som egenverdi, og en høy verneverdi som del av miljøet.

Eiendommen var tidligere eiet av tiltaltes onkel B. Etter at B døde, kjøpte tiltalte eiendommen fra sin tante. Salget ble gjennomført i 1996.

I 2009 ble det søkt dispensasjon for å bygge en garasje på eiendommen. Denne var tenkt plassert slik at den ikke kom i konflikt med eksisterende bebyggelse, men ville komme i tillegg til denne.

Halden kommune avsto søknaden. Etter klagebehandling og ny behandling i kommunen ble avslaget opprettholdt.

I 2014 ble Halden kommune gjort oppmerksom på at det foregikk byggearbeider på eiendommen. Byggesaksbehandler Charlotte Vassdal foretok da en befaring. Hun kunne da konstatere at bryggerhuset var revet, at det var foretatt betydelige sprengningsarbeider, og at et nytt og større bygg var under oppføring dels på den tomten hvor bryggerhuset hadde stått, og dels på en støpt betongsåle i tilknytning til bryggerhustomten.

Under Vassdals befaring befant det seg to tømrerarbeidere på eiendommen. En av disse var utlending - sannsynligvis østeuropeisk - mens den andre var norsk. Vassdal hadde en samtale med den norske tømrereren, som gav uttrykk for at han var klar over at han deltok i utførelse av ulovlige arbeider. Han foreviste en papirlapp undertegnet av ham selv og tiltalte hvor det framgikk at tiltalte skulle ha eneansvaret for det pågående byggearbeidet.

Tømrereren ville ikke oppgi noe navn, da han viste til avtalen med tiltalte om at prosjektet skulle være tiltaltes ansvar alene. Vitnet Vassdal husker ikke dokumentets ordlyd eller navnene som sto på dokumentet. Retten legger likevel hennes forklaring til grunn da den er i samsvar med hva tiltalte selv har forklart.

Tømrereren gav overfor Vassdal uttrykk for at han visste at hovedhuset på eiendommen var vernet, men han visste ikke at bryggerhuset var verneverdig. Retten bemerker at hovedhuset ikke er vernet, slik at tømrerens opplysninger om dette ikke er korrekte.

På bakgrunn av over nevnte befaring ble byggearbeidene pålagt stanset. Dette ble etterkommet. Tiltalte søkte senere om tillatelse til å fortsette byggearbeidene.

Retten har fått seg forelagt en søknad om rammetillatelse datert 13.03.2014 underskrevet av tiltalte selv og arkitekt Liv W. Thorsnes. Av denne framgår det at man søker om en fasadeendring, tilbygg og reparasjon av eksisterende bygning. Videre har arkitekt Thorsnes i søknad av 12.05.2014 med kopi til blant andre tiltalte søkt om rehabilitering/utbedring av anneks. Halden kommune reagerte på dette, og første etter en befaring ble det i det følgende lagt til grunn at det dreide seg om et fullstendig nybygg, og at anneks allerede var revet.

Det framgår videre av arkitekt Thorsnes søknad av 12.05.2014 at økningen av BRA etter påbyggingen skulle være 10,5 m².

Når det gjelder de arbeider som rent faktisk er utført, bemerker retten innledningsvis at beregninger både av utsprengt steinmasse og av nøyaktig hvor stor arealutvidelsen på det nye bygget er i forhold til det gamle bryggerhuset nødvendigvis blir noe usikre og skjønnsbaserte. Det finnes ingen helt pålitelige data vedrørende verken bryggerhusets nøyaktige størrelse eller volumet på de bortsprengte og bortkjørte steinmasser.

Når det gjelder de bortsprengte steinmasser, er volumet beregnet av landmåler Jan Erik Lund som har avgitt vitneforklaring for retten. Retten kan ikke se at de foretatte beregninger på noen måte synes uforsvarlige eller metodisk galt utført. Beregningene er også basert på alle tilgjengelige opplysninger og data. Retten legger således til grunn at den bortsprengte masse utgjør om lag 240 m³ fast fjell.

Retten bemerker at fast fjell når det er sprengt vil øke om lag 50% i volum. Et vanlig lastebillass utgjør 8-10 kubikkmeter masse. Det er således bortkjørt 35-50 lastebillass med stein fra eiendommen.

Grunnflaten på det påbegynte nybygg lar seg rimeligvis beregne. Denne utgjør 117 m².

Når det gjelder grunnflaten på det gamle bryggerhuset, er det en viss usikkerhet knyttet til dette. Retten må her la tvilen komme tiltalte til gode, og legger det for ham gunstigste resultat til grunn. Dette vil være politiførstebetjent Frode Sivertsens karts-kisse hvor totalarealet for bryggerhuset er beregnet til 69 m² eller noe i underkant av dette. Retten viser til at i saksframlegget fra 19.11.2009 vedrørende garasjebygg ble det opplyst at uthuset/bryggerhuset hadde et areal på 53,5 m². (BYA).

Retten legger således til grunn at arealutvidelsen på nybygget er om lag 48 m² eller om lag 40% i forhold til det gamle huset.

Tiltalte har forklart:

I 2013 ønsket tiltalte å rehabilitere bryggerhuset. Huset ble tømt for innbo, og det viste seg å være i dårlig forfatning. Tiltalte besørget derfor huset revet. Etter at huset var revet, bestemte tiltalte seg for å la visse sprengningsarbeider utføre. Dette for å kunne etablere en effektiv drenering.

Dreneringsarbeider er ikke søknadspliktige, hvilket tiltalte var klar over.

Det foreligger ingen skriftlig avtale mellom tiltalte og den personen som utførte sprengingen. Tiltaltes forklaring framstår for retten som uklar, men retten antar at tiltalte hevder at han hadde en avtale med en tømrer om oppføring av den nye bygningen, og at tømreren hadde den løpende kontakten med sprengningsfirmaet.

I forhold til tømreren var det ingen skriftlig avtale, og heller ingen tegninger vedrørende det nye bygget. Den eneste skriftlige avtalen som foreligger, er et dokument som på et eller annet tidspunkt ble forelagt tiltalte av tømreren. Tiltalte måtte da skrive under på at alle arbeidene var tiltaltes ansvar alene, slik at tømrer og sprengningsmann ikke skulle bli trukket inn i saken. Dette dokumentet ble forelagt vitnet Vassdal som tidligere beskrevet.

Tiltalte hadde ikke gitt noen andre retningslinjer for sprengningsarbeidet enn at det skulle etableres en effektiv drenering. Det forelå ingen avtale om pris, ut over at prisantydningen var på om lag kr 100.000,-

Det viste seg at fjellet var av en slik beskaffenhet at store fjellmasser raste ut i forbindelse med sprengning for drenering. Arbeidet ble derfor mye mer omfattende enn først antatt, og sprengningsarbeidene har kostet tiltalte mer enn kr 200.000,-

Tiltalte vil ikke oppgi navnet på den personen som har forestått sprengningsarbeidene.

Det er uklart for retten hva tiltalte mener er avtalt med tømreren om hva som skulle oppføres, og til hvilken pris. Retten konstaterer imidlertid at det er støpt en betongsåle på ca. 57 m² og at man var i ferd med å oppføre en bygning som blant annet sto på denne sålen under Vassdals befarings. Videre konstaterer retten at de foretatte sprengningsarbeider i resultatet har ført til at man har fått en byggegrop som passer utmerket både i form og størrelse til den eksisterende betongsåle. Retten har ingen indikasjoner på at det har skjedd en ukontrollert utrasing av steinmasser på byggeplassen.

Retten forstår tiltaltes forklaring dit hen at når det først var sprengt bort større steinmasser enn beregnet, så åpnet det seg muligheter for å bygge større. Tiltalte har forklart at «..det ene tok det andre..» og så ble det bare bygget slik. Tiltalte erkjenner at han var klar over at han pliktet å anmelde byggearbeidene og har derfor erkjent straffeskyld etter tiltalens post c).

Tiltalte forklarte videre at han ikke visste at bryggerhuset var Sefrak-registrert.

Retten subsumering av de gjennomførte tiltak:

Det er ikke tvilsomt og har heller ikke vært problematisert under hovedforhandlingen at både sprengning og fjerning av masser, rivning av bryggerhuset og oppføring av garasje/anneks strider mot plan- og bygningsloven § 32-8 første ledd bokstav b), jf. pbl. § 20-1 bokstav a) e) og k) jf. § 1-8.

Vurderingstemaene for retten blir da hvorvidt både de objektive og de subjektive straffbarhetsvilkår etter pbl. § 32-9 første jf. tredje ledd er oppfylt.

For at § 32-9 skal komme til anvendelse, må overtredelsene av pbl. § 32-8 første ledd b) være vesentlige. Dette må vurderes særskilt for hver tiltalepost. For det annet må tiltalte ha opptrådt forsettlig eller grovt uaktsomt. For at tredje ledd skal komme til anvendelse, må i tillegg overtredelsen(e) etter en helhetsvurdering være grov.

Når det gjelder sprengning og fjerning av masser, viser retten til at arbeidet er foretatt i et område hvor utgangspunktet er at alle andre tiltak enn fasadeendringer krever spesiell tillatelse. Videre er utgangspunktet at det skal spesielle grunner til før dispensasjon kan gis, og at det i herværende sak foreligger meget klare uttalelser både fra Halden kommune og Fylkesmannen i Østfold om at slik dispensasjon ikke ville ha blitt gitt, verken for sprengningsarbeidene eller byggeprosjektet for øvrig. Regelverket er strengt fordi dette anses nødvendig av hensyn til å beskytte blant annet natur- og kulturmiljø.

De bortkjørte masser utgjør etter rettens mening minimum 35 lastebillass. Retten finner at hensynet bak reglene med nødvendighet medfører at sprengings/bortkjøringstiltaket i herværende sak må betraktes som vesentlig. Dersom et inngrep av denne art og størrelsesorden ikke skal betraktes som vesentlig, så vil reglene ikke virke etter sin hensikt og ikke kunne gi den ønskede beskyttelse. Dersom tiltaket ikke skulle anses vesentlig, innebærer dette at man i en lang rekke lignende saker vil ha fått et signal om at man kan gå svært langt når det gjelder overtredelse av blant annet pbl. § 32-8 b) uten å risikere en straffereaksjon.

Når det gjelder rivning av bryggerhuset viser retten til at det dreier seg om en bygning som er oppført omkring år 1890. Bygningen er av kompetent myndighet vurdert til å ha en middels til høy verneverdi isolert sett, og til å ha en høy verneverdi som del av et kulturmiljø. Bygningen er også revet uten at det er blitt foretatt noen dokumentasjon eksempelvis i form av fotografering.

Retten finner det klart at hensynet bak reglene tilsier at rivningen må anses som en vesentlig overtredelse av pbl. § 32-8 b) og at samme lovs § 32-9 må få anvendelse.

Byggearbeidene til det nye annekset innebærer en arealøkning på minimum 48 m² eller om lag 40% i forhold til bryggerhuset.

Bebyggelsen på eiendommen er gammel. Etter dagens regelverk framstår det på bakgrunn av vitneforklaringer som svært usannsynlig at tiltalte - dersom han skulle sette opp et nytt uthus uten at det fantes ytterligere uthus på eiendommen - ville fått lov til å bygge større enn 15 m². Eiendommen er i dag en fritidseiendom, og har som sådan fordi eiendommen tidligere har vært blant annet bolig allerede uthus med areal som langt overstiger 15 m².

Hvorvidt byggingen av nytt uthus må betraktes som en vesentlig overtredelse må derfor ta som utgangspunkt at dersom tiltalte hadde søkt om å få bygge et uthus i den situasjon at det ikke fantes et annet uthus på eiendommen, så er det overveiende sannsynlig at han kun ville ha fått bygget et uthus på 15 m². Under forutsetning av at bryggerhuset var i så dårlig forfatning at kommunen, fylkesmannen og riksantikvaren hadde samtykket til rivning av bygget, finner retten det helt usannsynlig at tiltalte ville ha fått tillatelse til å føre opp et nybygg som er større enn det gamle.

I dette perspektiv finner retten det klart at også oppføringen av nybygget med en økning på om lag 40% i forhold til den gamle bygningens areal, og hvor det er usannsynlig at tiltalte ville ha fått tillatelse til å utvide arealet overhodet, finner retten at også dette tiltaket må betraktes som en vesentlig overtredelse av pbl. § 32-8 b).

Retten går så over til å behandle tiltaltes subjektive forhold.

Retten legger til grunn at tiltalte ikke hadde positiv kunnskap om at bryggerhuset var Sefrak-registrert. Dette er imidlertid irrelevant i forhold til vurderingen av skyldspørsmålet etter tiltalens post b). Retten anser opplysningen i tiltalebeslutningens gjerningsbeskrivelse om denne registreringen for å være en rent faktisk opplysning. Når det gjelder tiltaltes subjektive forhold, er det sentrale hvorvidt han har opptrådt forsettlig eller grovt uaktsomt når det gjelder hva han har forstått eller burde ha forstått angående bygningens verneverdi.

Ved vurderingen av tiltaltes subjektive forhold må retten foreta en totalvurdering av bevisene i saken. Tiltaltes forklaring og dennes troverdighet er her et bevismiddel på linje med andre beviser.

Tiltalte har oppgitt at han er eiendomsutvikler. Det er noe uklart for retten nøyaktig hva tiltaltes arbeidsoppgaver består i, men retten må legge til grunn at tiltaltes generelle kunnskap om faste eiendommers rettsforhold minst er på høyde med en gjennomsnittsborgers kunnskap.

Tiltalte har videre en viss kjennskap til den konkrete eiendommen allerede fra barndommen av, da han flere ganger har vært på besøk der. Dette innebærer selvsagt ikke at han fra barnsben av har hatt noe forhold til eiendomsjuss, men retten legger til grunn at tiltalte med nødvendighet må ha tilegnet seg en visst minimumskunnskap om eiendommens historie - i det minste at både hovedhus og bryggerhus er gamle bygninger.

Ved at tiltalte i 2009 søkte om å få bygge en garasje på eiendommen har tiltalte vist at han ikke er ukjent med at visse tiltak er søknadspliktige. Det faktum at søknaden ikke ble innvilget må nødvendigvis ha sendt et signal til tiltalte om at det ikke er kurant å iverksette tiltak på den aktuelle eiendom.

Foranstående blir et bakteppe når retten skal vurdere situasjonen rundt sprengningsarbeidene. Tiltalte har forklart at han var klar over at dreneringsarbeider ikke er søknadspliktige, og han har videre forklart at det som i utgangspunktet skulle være et lovlig tiltak gikk galt ved at større steinmasser raste ut.

Dersom dette er tilfellet, kan retten ikke se hvorfor den sprengningsansvarlige ikke skal kunne framstå og avgi en vitneforklaring for retten. Retten kunne da ha fått en forklaring på hva som faktisk skjedde, og kanskje fått en etterprøvable teknisk forklaring. Tiltalte skjuler imidlertid faktum på en slik måte at det framstår som meget oppsiktsvekkende og mistenkelig.

Når det gjelder godtgjørelsen til den sprengningsansvarlige, finner retten det svært lite troverdig at tiltalte uten videre utbetaler over 200 000 kroner når avtalen i utgangspunktet var ca. kr 100.000. Dersom det i utgangspunktet dreide seg om et lovlig arbeid hvor det skjedde et uhell, er det naturlig å tro at dette kunne ha vært en forsikrings sak eller at den sprengningsansvarlige på en eller annen måte burde ha redusert sitt krav. Retten er imidlertid avskåret fra å spekulere i dette.

Også forholdet til tømmeren framstår i et merkelig lys. Dette gjelder rimeligvis spesielt det faktum at det foreligger et dokument som etter sitt innhold fritar tømmeren for ansvar - dette må formodes å gjelde i forhold til offentlige myndigheter - og uttrykker at ansvaret alene skal være tiltaltes.

Det framstår også som merkelig at det ikke skal ha eksistert noen tegninger eller beskrivelse av nøyaktig hva tiltalte ønsket bygget. Retten konstaterer at det blant annet er støpt en betongsåle på ca. 57 m². som det ble igangsatt bygging på. Retten finner det helt usannsynlig at tømmeren skulle ha iverksatt dette uten klare direktiver fra tiltalte om hva som skulle bygges.

Også tiltaltes etterfølgende opptreden framstår i et merkelig lys. Etter at byggearbeidene var stanset, søkte tiltalte om å få fortsette gjennomføringen av byggeprosjektet. Retten er kjent med et dokument undertegnet av tiltalte og hans arkitekt, og et dokument undertegnet bare av arkitekten men med kopi til tiltalte hvor det søkes om rehabilitering/utbedring av eksisterende anneks, til tross for at dette allerede var revet. Til overmål gis det også feilaktige opplysninger om arealutvidelsen ved «tilbygget» da denne oppgis til å være 10,5 m² mens den i realiteten er minst 48 m².

Når alle disse forholdene ses i sammenheng, finner retten det bevist ut over enhver rimelig og fornuftig tvil at tiltalte bevisst og forsettlig har tatt seg til rette. Han har også i ettertid da forholdene ble oppdaget forsøkt å føre Halden kommune bak lyset ved feilaktig å framstille saken ikke som et nybygg, men som rehabilitering. Videre har han beskrevet en arealutvidelse som å være betydelig mindre enn hva som faktisk var tilfellet.

Når det gjelder tiltalens post b) kan retten ikke legge til grunn som bevist at tiltalte hadde positiv kunnskap om bryggerhusets verneverdi. Retten legger imidlertid til grunn at tiltalte ut fra sin generelle kunnskap om eiendommen og bygningene har holdt det som mer enn 50% sannsynlig at bygningen hadde verneverdi. Han har således utvist et regulært sannsynlighetsforsett når det gjelder denne tiltalepost.

På denne bakgrunn konstaterer retten at både de objektive og de subjektive vilkår for domfellelse etter pbl. § 32-9 første ledd er oppfylt.

Spørsmålet blir så om også nevnte bestemmelses tredje ledd kommer til anvendelse. Vilåret for dette er at overtredelsen etter en helhetsvurdering anses som grov. Loven gir her anvisning på at det særlig skal legges vekt på overtredelsens omfang og virkninger, og graden av utvist skyld.

Retten finner at tiltalte har utvist en høy skyldgrad. Han dømmes for forsettlig overtredelse på alle tiltaleposter. I denne sammenheng legger retten til at tiltalte har opptrådt planmessig, i den hensikt å skaffe seg en fordel i form av en for ham mer hensiktsmessig bebygget eiendom.

Overtredelsens omfang er etter rettens oppfatning betydelig. Her må alle tre forhold tiltalen gjelder ses i sammenheng. Isolert sett er både massesprengningen og rivningen av bryggerhuset vesentlige inngrep, og

totalresultatet må under enhver omstendighet betraktes som en omfattende overtredelse. Oppføringen av nybygget er i denne sammenheng av noe mindre interesse, fordi virkningen av dette er begrenset.

Både sprengningen og rivningen er å betrakte som irreversible inngrep, selv om sårene i naturen etter sprengningen til en viss grad kan repareres ved tilbakeføring av masser. Oppføringen av nybygget har slik sett ingen varige virkninger, da både bygget og betongsålen kan fjernes.

Forsvareren har gjort et poeng ut av at det i det samme området har vært tillatt til dels store endringer i forbindelse med rehabilitering av Sefrak-registrerte bygninger.

Retten er enig i at Halden kommune synes å ha tillatt slike endringer i relativt stor grad.

Forholdet har imidlertid begrenset interesse for herværende sak. For det første dreier det seg om tillatelser gitt på eiendommer som alle ligger utenfor 100-metersbeltet. For det andre dreier det seg om regulære behandlinger av byggesøknader inngitt på forhånd. Her har kommunen og øvrige aktuelle organer hatt anledning til å gjennomgå sakene slik lovgivningen forutsetter, og man har da funnet fram til konstruktive løsninger. I herværende sak har tiltalte ganske enkelt besørget bryggerhuset revet uten å ha gitt noen instanser anledning til å vurdere om det var saklig grunn for å gjøre dette. Tiltalte har ved sin opptreden effektivt forhindret enhver faglig vurdering fra utenforstående av om rivningen var forsvarlig og derfor kanskje kunne ha vært tillatt. Han har heller ikke tilbudt retten sin egen tømrers vurdering av spørsmålet, men tvert imot holdt personens navn hemmelig. Retten finner ingen grunn til å spekulere i om tiltalte ved en normal saksbehandling kanskje kunne ha fått en rivningstillatelse.

Etter en helhetsvurdering finner retten av overtredelsen av pbl. § 32-8 første ledd b) er grov. Forholdet rammes av pbl. § 32-9 tredje ledd.

Retten bemerker til straffutmålingen:

Det finnes lite nyere rettspraksis som kan gi veiledning for herværende sak. Retten finner det imidlertid naturlig å ta utgangspunkt i to relativt nye dommer fra Høyesterett, nemlig Rt-2011-10 og Rt-2011- 631.

Førstnevnte sak gjaldt et ulovlig terrenginngrep i strandsonen. Domfelte hadde sprengt ut en større tomt, bygget en mur, og også bygget en større hytte enn det var gitt tillatelse til. Det var totalt sprengt ut ca. 2 000 m³ fast fjell, hvorav minst 75% ble ansett for å ligge utenfor byggetillatelsen. Deler av steinmassen var brukt til å planere et område på ca. 200 m². Straffen ble fastsatt til en bot stor kr 500.000 samt kr 50.000 i saksomkostninger.

Sistnevnte sak gjaldt et vannkraftverk hvor utbygging var gjort i strid med konsesjonsvilkår. Det var foretatt varige inngrep ved at det var anlagt en 20-45 meter bred og ca. 1400 meter lang rørgate, selv om vannet skulle ha vært ført i tunnel. Det var blant annet foretatt fjellsprengning, og terrenget var varig og betydelig forandret. I denne saken ble person A dømt til 90 dager fengsel hvorav halvparten ble gjort betinget, og person B dømt til 21 dagers betinget fengsel.

Herværende sak skiller seg fra begge de foran nevnte saker. I forhold til den førstnevnte saken er det klart at sprengningsvolumet er svært forskjellig, og derfor også at størrelsen av inngrepet blir forskjellig. På den annen side var det i hyttesaken ikke tale om at tiltalte i tillegg til den ulovlige sprengningen også hadde revet et verneverdig bygg.

Forholdet i saken om vannkraftverket er betydelig større enn i herværende sak når man bare ser på naturinngrepets omfang og virkninger. Heller ikke her dreier det seg imidlertid om rivning av verneverdige bygg.

Når det gjelder de tiltaltes subjektive forhold, synes disse å være sammenlignbare i alle tre saker.

Retten finner på denne bakgrunn at forholdet i herværende sak når det gjelder alvorlighetsgrad ligger et sted mellom de to sakene Høyesterett har behandlet.

I formildende retning bemerker retten at tiltalte i prinsippet har krav på en viss tilståelsesrabatt etter straffeloven § 59 annet ledd i forhold til tiltalens post c). Tilståelsen har imidlertid ikke hatt betydning verken for etterforskning eller iretteføring av saken, og den framstår heller ikke som en troverdig forklaring av saksforholdet. Slik retten ser det, har tiltalte kun gitt en forklaring som er ment å skulle dekke et minimumskrav til hva som kan godtas som en skylderkjennelse, uten at forklaringen på noen måte er troverdig.

Retten finner på denne bakgrunn at tilståelsesrabatt ikke bør innrømmes.

Tiltalte er tidligere straffet, men dette gjelder forhold av annen karakter. Retten legger ingen vekt på dette.

Retten finner på denne bakgrunn at påtalemyndighetens straffeforslag tar riktig høyde for alle relevante momenter, og er enig i forslaget. Tiltalte dømmes således til 60 dager fengsel hvorav 30 dager gjøres betinget med en prøvetid på 2 år.

Etter lovens hovedregel skal en tiltalt som dømmes på samtlige tiltaleposter også dømmes til å betale saksomkostninger. Retten kan ikke se at det foreligger spesielle omstendigheter som tilsier at denne hovedregelen bør fravikes. Omkostningsbeløpet fastsettes skjønnsmessig til kr 10.000,-

Dommen er enstemmig.

Domsslutning

- 1. A, født 0.0.1971, dømmes for overtredelse av plan- og bygningsloven § 32-9 første jf. tredje ledd, jf. § 32-8 bokstav b) jf. § 20-1 bokstav a) e) og k) jf. § 1-8 til fengsel i 60 - seksti - dager, jf. straffeloven § 62 første ledd. Fullbyrdelsen av 30 - tretti - dager av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52-54 med en prøvetid på 2 - to - år.*
- 2. A dømmes videre til å betale saksomkostninger til det offentlige med kr 10.000 - titusen kroner -.*